

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	พลวัตของชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาบ้านสันเหนือ ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายไชยมงคล จันทร์ตา
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี กรรพุมมาลย์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง พลวัตของชุมชนในการจัดการปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาบ้านสันเหนือ ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการให้นิยามความหมายของยาเสพติดภายใต้ความหลากหลาย และความซับซ้อนของปัญหาเสพติดในชุมชน 2) ศึกษาพัฒนาการและบทบาทของชุมชนในการจัดการกับปัญหาเสพติด ภายใต้นโยบายการจัดการของรัฐ และ 3) ศึกษาศักยภาพ ปัจจัย และเงื่อนไขของชุมชนในการจัดการกับปัญหาเสพติด

ผลของการศึกษาพบว่าการใช้สารเสพติดของเยาวชนในชุมชนมีความหลากหลายในแง่ของการให้นิยามความหมายของการใช้ยาเสพติดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคม เช่น เพศ วัย อายุ และบริบทที่ต่างกัน รวมถึงปัจจัยและเงื่อนไขของการเข้าสู่วงจรการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่ต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรม เช่น ระบบเครือญาติ ระบบความสัมพันธ์ของชุมชน ประเพณี และพิธีกรรม ยังเป็นกลไกภายในที่สำคัญในการที่จะขับเคลื่อนกระบวนการจัดการกับปัญหาเสพติดของชุมชนที่เป็นพลวัต การศึกษาพบว่าการจัดการกับปัญหาเสพติดโดยรัฐที่เน้นแต่การ “ขจัดปัญหา” แต่เพียงฝ่ายเดียวนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะปัญหาเสพติดเป็นเรื่องของผลประโยชน์ และเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งเป็นปัญหาที่เรื้อรังและนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด การศึกษาพบว่าการพัฒนารูปแบบการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนที่ยั่งยืน

San

Thesis Title Dynamics of Community's Drug Control: A Case Study of
San Nuea Village, Nam Bo Luang Sub-district, Sun Pa Tong
District, Chiang Mai Province

Author Mr. Chaimongkol Chanta

Degree Master of Arts (Social Development)

Thesis Advisor Assistant Professor Dr. Montri Kunphoommarl

ABSTRACT

The research objectives were three folds: firstly, to identify drug addict meanings as perceived by various stakeholders under variety and complexity of rural community context; secondly, to examine the development roles of rural community in dealing with drug addict problem under current governmental policy; and thirdly, to analyse potential and factors of condition related to community roles in managing drug problems.

There were many factors causing young people in the community to use drugs. They were socio-cultural conditions such as gender and age in different contexts. The social condition helped to understand factors or conditions which caused them involving in the drug addition circle. Their social and cultural capital, in terms of relatives system. Custom and ceremony were main factors for drug problem solving. If the government used only its policies and practices to solve such problem, it could not clear up and may be created endless conflicts within the community. The most important solution is that both government agencies and rural community should work cooperatively together in integrated ways under community context and target groups perspectives.